

Filipským 4,4-7

Radujte se v Pánu vždycky, znovu říkám, radujte se! Vaše mírnost ať je známa všem lidem. Pán je blízko. Netrapte se žádnou starostí, ale v každé modlitbě a prosbě děkujte a předkládejte své žádosti Bohu. A pokoj Boží, převyšující každé pomýšlení, bude střežit vaše srdce i mysl v Kristu Ježíši.

Milé sestry, milí bratři,

co vám v poslední době udělalo radost? A kdy jste se naposledy upřímně radovali?

V někom může radost probouzet ten dnešní text. Pavlova slova může vnímat jako vítané povzbuzení. Ale nemusí to být pravidlem. Na některé lidi naopak může Pavlova výzva k radosti působit jako výčitka, jako napomenutí: „Mějte radost, holomci, a když ji nemáte, něco děláte špatně.“

Nedávno mi přišel hromadný mail s dotazníkem věnovaný psychickému zdraví studentů v době pandemie. Snad tedy není příliš přehnané se domnívat, že v současné situaci se více lidem může zdát, že důvodů ke spokojenosti a radosti je málo. Lidé se bojí o zdraví své i svých blízkých, bojí se o své zaměstnání, někteří už o ně dokonce přišli. V našem vlastním okolí přibývá nakažených známých, někdy bohužel i obětí. Jsme pořád zavření doma a ačkoli vládní opatření se začínají rozvolňovat, člověk si skepticky říká, na jak dlouho to asi tak bude. V takovém duševním rozpoložení se může snadno zdát, že Pavlovy výzvy k radosti jsou prostě úplně mimo mísu.

Ale ačkoli Pavel svůj list psal do úplně jiné situace, v jiné době, přeci jen nám není vzdálen tak moc, jak by se mohlo zdát. Zatímco my máme protipandemickými opatřeními nařízené „domácí vězení“, Pavel epištolu Filipským píše ze skutečného lochu. A právě díky tomu působí ta jeho radost ještě provokativněji.

Pavel je ve vězení, neví co s ním bude nebo jak dlouho si tam ještě posedí. Pavel má všechny důvody si dělat vážné starosti – a přeci se raduje. A co víc, on se pokouší tu radost šířit i za míře svého vězení, ke všem bratrům a sestrám, kterým se snad jeho list dostane do rukou.

Pro apoštola Pavla je radost naprosto klíčová, radost je pro něj základním projevem křesťana. Nejde tady ovšem o nějakou náladičku, naivní optimismus za každou cenu nebo přímo nevázané veselí. Pavlova radost pramení z víry v Ježíše Krista. Je to stav, do kterého je zván každý, kdo upíná svou naději ke Vzkříšenému. Je to radost v jistotě, že se svými smutky nejsme sami. A proto můžeme být osvobozeni i od starostí. A právě k tomuto druhu radosti Pavel zve svou výzvou „Radujte se“. Protože to skutečně není žádné napomenutí, je to pozvání/nabídka.

Je samozřejmě nemožné, abychom si nedělali starosti o sebe, o rodinu a děti. Ani křesťané bohužel nejsou vyloučeni z té potřeby soustavné a předvídativé práce, ve které se snaží zajistit svou budoucnost, zdraví, zaměstnání, střechu nad hlavou... Ale nemusíme těm svým obavám propadnout. Řečeno jinak: ty obavy nad námi nemusí převzít kontrolu, nemusí nad námi mít moc. Pavel přeci píše: „Netrapte se žádnou starostí, ale v každé modlitbě a prosbě děkujte a předkládejte své žádosti Bohu.“ I ve všech svých povinnostech, starostech, ba dokonce i ve zkuškovém období smíme věřit, že na to všechno nejsme sami. Smíme se svými obavami přistupovat k Bohu a vědět, že Ten, který je větší než všechno, s čím se tady pereme, nás v tom nenechá samotné. Pán je nám blízko. A to už je přeci důvod k radosti i k díkům.

Zvláště v adventním období máme příležitost si tu Boží blízkost připomínat intenzivněji a vědoměji. V době, kdy symbolicky očekáváme příchod Ježíše Krista mezi nás, můžeme věřit, že Bůh je s námi i v tom našem čekání na něj.

Boží přítomnost si můžeme uvědomovat různými způsoby, každý sám a po svém, ale také dohromady a společně s ostatními křesťany. A snad možná zvláště v této době, kdy nás nevyrušují přeplněné obchodní domy ani vánoční prodejci na ulicích, v době, kdy člověk tráví čas sám častěji, než by mu snad bylo milé. Boží blízkost si můžeme uvědomovat v písni a hudbě, nad Bibli, při poslechu kázání nahraného na YouTube, v modlitbě. Někdo se s Bohem setkává ve své vlastní rodině, ve svých dětech, rodičích, blízkých lidech. Někdy projevem Boží přítomnosti může být i obyčejný rozhovor, pár milých slov, nebo úsměv a blízkost někoho, na kom nám záleží.

Boží blízkost se však projevuje i v nás samotných, v našem chování a jednání. Pavel na to nezapomíná, když píše: „Vaše mírnost ať je známa všem lidem.“ Mírnost – dnes už možná ne vždy srozumitelný termín, může se zdát být lehce zavádějící. Mírností se myslí laskavost vůči ostatním lidem. Ten, kdo se raduje z víry v Krista, kdo se nechal proměnit působením Ducha svatého, ten přece nemůže být tvrdý k ostatním lidem. Křesťanská obec má nejen sama žít ve vnitřní jednotě a souladu, lásce a pokoji, ale má být takto vyzařujícím prostředím i navenek. Má dosáhnout pověsti takového společenství díky svému jednání, díky svým skutkům.

J. B. Souček ve svém komentáři navrhuje překládat tu mírnost slovem trpělivost. O trpělivosti jsme toho za poslední dobu všichni slyšeli víc než dost – a to nejen v kostele. Máme být trpěliví s omezeními nouzového stavu, máme trpělivě přijímat nezbytná opatření a čekat, až se covidová bouře přežene. A když s každým rozvolněním stoupají čísla nakažených, což nutně vyvolá další zpřísnění, člověk se už začíná ptát sám sebe, jak dlouho to ještě potrvá a čím dál obtížněji v sobě hledá sílu k další trpělivosti.

K tomu snad nemůžu říct víc, než znovu zopakovat, že Bůh je s námi i v tom čekání. I to čekání, jak se situace vyvrbí, i strachy z dalších opatření, z toho, jak asi bude vypadat zkuškové, jestli se o Vánocích uvidím se svými blízkými, nebo s ohledem na jejich zdraví raději ne, tohle všechno smíme odevzdat do Božích rukou. Můžeme to odevzdat do Božích rukou s tím, že my si s tím sice rady nevíme, ale Bůh, který stojí nad tím vším, nám daruje svůj pokoj.

Boží pokoj, stejně jako radost nebo vděčnost, není nějakou náladou. Je to trvalý stav, ve kterém můžeme zakusit blízkost Božího království. Je to stav myslí člověka, který se nechal proměnit Boží milostí. A protože pokoj Boží převyšuje každé pomyšlení, je nad veškeré lidské chápání, stojí i nad všemi těmi starostmi a problémy, kterých máme plnou hlavu.

Apoštol Pavel nám vzkazuje ze svého vězení do našeho zajetí vlastních obav a nejistot: „Nejste odkázáni sami na sebe. Se vši svou netrpělivostí, slabostí, nechutí, obavami a smutkem, ale také se vši radostí a vděčností jsme skryti v pokoji Božím.“

A pokoj Boží, převyšující každé pomyšlení, bude střežit vaše srdce i mysl v Kristu Ježíši.